

2025-03-31, Enskede

Ert diarie nr: LI2024/01638

Remissinstans

Svenska Djurskyddsföreningen
Sandsborgsvägen 55
122 33 Enskede

08-783 03 68

info@djurskydd.org

Till Landsbygds och infrastrukturdepartementet – Remissvar betänkandet ”Animalieproduktion med hög konkurrenskraft och gott djurskydd” (SOU 2024:56)

Sammanfattning

Svenska Djurskyddsföreningen välkomnar att frågan om att stärka lantbrukarnas konkurrenskraft med ett bibehållet högt djurskydd lyfts. Det är en mycket viktig fråga - hur vi kan stötta och utöka produktionen men också behålla det starka svenska djurskyddet som i sig ger konsumenterna förtroende för svenska produkters mervärde. Vi stödjer delar av utredningen som syftar till att ge lantbrukare kreditgarantier, ökade medel för investeringar, en utveckling av ersättningar via CAP och höjda ersättningar för RAS och ersättning vid rovdjursangrepp. Forskning som främjar ett gott djurskydd är en profilfråga för Svenska Djurskyddsföreningen och vi välkomnar förslag som leder till en ökad djurvälstånd och hälsa.

Vi vill lyfta att vi upplever att flera av utredningens analyser som berör djurskydd och djurhälsa saknar förankring i aktuell vetenskap och forskning. Det är anmärkningsvärt att både djurskyddsexperter i utredningen och myndigheten Jordbruksverket lämnat yttranden som kritiserar utredningen SOU 2024:56. Vi anser att utredningen på grund av bristande saklighet och analys inte kan utgöra underlag för att genomföra författningsändringar i djurskyddslagen eller i 2 kap 3 § och 2 kap 17 § i djurskyddsförordningen (2019:66).

Vi anser att förslaget om att ta bort beteskravet för kor som går i lösdrift inte har förankring i aktuell forskning och vetenskap. EFSA har i sin scientific opinion (doi: 10.2903/2023.7993) dragit slutsatsen att en betesperiod kortare än 2 månader är en tydlig indikator för sämre djurvälstånd och att ökad tid på bete ger ökad välfärd hos mjölkkor. Utredningen faller på sitt eget argument att lantbrukare som har mjölkkor på bete bör kunna få ersättning av EU för djurskyddsinsatser via CAP på samma gång som utredaren argumenterar för att bete inte ger ökad välfärd och hälsa. Vi tror vidare att mervärdet av svenska mejeriprodukter skulle försämrats om beteskravet

togs bort då det inte längre finns anledning för konsumenter att köpa svenskt baserat på det starka djurskyddet.

Svenska Djurskyddsföreningen har länge verkat för frågan om ursprungsmärkning av kött- och mejeriprodukter. Vi framhåller att ursprungsmärkning av alla kött- och mejeriprodukter ger konsumenten möjligheten att göra välinformerade val och genom sin köpkraft premiera djurvänlig hållning. Vi anser att alla kött- och mejeriprodukter i Sverige ska ursprungsmärkas. Vi anser vidare att Sverige ska verka för att EU tar fram en djurskyddsmärkning för att främja djurskydd i Europa och göra konkurrensvillkoren och marknaden mer jämlik. Ett sådant förslag skulle sannolikt främja svensk produktion då Sverige i många fall har högre djurskyddskrav än många andra länder i Europa.

Virtuella stängsel har potential för att vara ett bra förslag för att öka markytorna, däribland naturmark, som kan nyttjas för bete. Detta skulle främja både lantbrukare, miljö och biologisk mångfald. Vi anser dock att det idag inte finns tillräcklig med vetenskapligt underlag för att motivera en ändring i lagen och tillåta virtuella stängsel. Det behövs mer forskning t ex om effekten på välfärden för de individer som har stora problem med att anpassa sig till systemen och riskerar utsättas för upprepat onödigt lidande i strid med vår djurskyddslagstiftning. Frågan om hur problem med öppna hagar, i praktiken motsatsen till RAS, ska hanteras i områden med rovdjur är inte löst och är i sig inte förenlig med EU´s direktiv om skydd av animalieproduktionens djur (98/58/EG) som uppger att djur som vistas utanför byggnader ska skyddas mot rovdjur.

Vi motsätter oss förslaget att regeringen aktivt ska arbeta för att minska vargstammen. Förslaget är inte baserat på ett aktuellt förslag av nytt referensvärde för gynnsam bevarandestatus för den svenska vargpopulationen. Naturvårdsverkets uppgav i sin analys (regeringsuppdraget M2022/01143, LI2023/02916) att ett nytt referensvärde kommer tas fram till EU senast i juli 2025. Rapportens forskare och Naturvårdsverket uttryckte i en intervju i DN, 2025-02-08, att regeringen gjort en "allvarlig feltolkning" av rapporten - när de hänvisat till rapporten för att argumentera för att sänka referensvärdet för varg.

Vi välkomnar bättre och mer stöd åt av djurhållare med utökade ersättningar för preventiva åtgärder såsom RAS och höjd ersättning vid rovdjurangrepp. Sverige måste vidare följa EU´s art och habitatdirektiv (92/43/EEG) och ge respons på kritiken från EU-kommissionen angående vår licensjakt på varg. Svenska Djurskyddsföreningen vill i rovdjursfrågan trycka på vikten av öppen dialog och att arbeta för samexistens, något som både togs upp som mål i Svenska LCC rapporten 2022 och som EU aktivt arbetar för.

Vill lämna följande synpunkter på förslagen i utredningen

Författningsförslag s. 43

1.1 Förslag till förordning om ändring i djurskyddsförordningen (2019:66)

- Vi avstyrker förslaget till ändring i 2 kap 3 § - Att beteskor som går i lösdrift undantas rätten att hållas på bete sommartid.
- Vi avstyrker förslaget till ändring i 2 kap 17 § - Att förbudet i 16 § inte ska gälla virtuella stängsel.
- Vi instämmer med förslaget om ändring i 6 kap 2 § - Kompetenskrav vid provning.
- Vi har inga invändningar mot förslaget om ändring i 6 kap 3 §.

4.10 Utredarens överväganden och förslag s. 159

Punkt 1. Vi har inga synpunkter på detta förslag.

Punkt 2. Vi stödjer att staten med kreditgarantier eller andra finansiella instrument möjliggör lån till lantbruksföretagare i syfte att underlätta investering i djurstallar.

Punkt 3. Vi avstyrker förslaget att införa skydds jakt utan tillstånd av länsstyrelsen av dovhjort, kronhjort och rådjur. Anledningen till detta är att ökningen av populationerna av dessa klövvilt beror på obalans i viltvården. Mer långsiktiga åtgärder behövs för att skydda grödor och skog. Till exempel måste nyttan av utfodring av dessa klövvilt i syfte att öka stammar som idag redan anses vara för stora utredas. Vi anser att en långsiktig och samordnad förvaltning av dessa klövdjur behöver tas fram.

Punkt 4. Vi stödjer förslaget.

Punkt 5. Vi avstyrker förslaget att Regeringen ska arbeta för att minska vargstammen och att ett nytt lägre referensvärde för varg ska beslutas. Naturvårdsverkets har i sin analys från regeringsuppdragen M2022/01143 och LI2023/02916, 2024, rapporterat att en lång rad kriterier skulle behöva uppfyllas för att ett lägre referensvärde för varg skulle kunna bli aktuellt. Forskarna som anlätades för uppdraget menar att regering gjort en "total feltolkning" av värdena i rapporten. MVP värdena (minimum viable population) förutsätter att ett antal olika kriterier uppfylls, som i dagsläget inte kan garanteras. Ett MVP värde justeras också alltid upp för att ge rätt referensvärde för en gynnsam bevarandestatus – se EU kommissionens nya rapport for fastställande av "Favorable Reference Values" for carnivores (<https://brage.nina.no/nina-xmlui/handle/11250/3175288>).

Den systematiska licensjakten på varg i Sverige strider mot EU´s Art och Habitatdirektiv (92/43/EEG) som Sverige har förbundit sig att följa. EU-kommissionen har idag ett öppet överträdelseärende gentemot Sverige att upphöra med licensjakten och säkerställa en gynnsam bevarandestatus av vargen. Kommissionen menar vidare i kritik mot Sverige att våra referensvärden för varg fattats "godtyckligt på politiska grunder".

Svenska Djurskyddsföreningen anser att man i vargfrågan bör arbeta för öppen dialog och samverkan, vilket lyftes i EU-kommissionens projekt ”Regional Platforms on People and Large Carnivores” (LCP) som genomfördes i Sverige 2020-2022. Projektet visade hur dialog i neutral miljö mellan myndigheter, olika intressen och lokala representanter kan leda till bättre samverkan. Vi välkomnar bättre stöttning av djurhållare med utökade ersättningar för preventiva åtgärder såsom RAS och höjd ersättning vid rovdjursangrepp.

Viltskadecenter gör inte bedömningen att en mindre vargstam kommer leda till färre tamdjursangrepp. Jakten bör därför striktare följa Art- och Habitatdirektivet, och fokus bör ligga på skydds jakt och samverkan för att minska konflikter mellan varg och människa. Enligt en undersökning genomförd av Savanta i Sverige 2023, stödjer 67 % av landsbygdsbor i Sverige att vargen ska vara en strikt skyddad art. Medborgarnas synpunkt i denna fråga ska vara vägledande för de politiska besluten.

Punkt 6. Vi välkomnar förslaget att höja ersättningar för rovdjursavvisande stängsel inklusive underhåll och stängsling. Vi stödjer också förslaget att det görs en översyn över ersättningen för skadade, saknade och dödade djur och att denna höjs.

Punkt 7. Vi stödjer förslaget på att SVA och JBV får i uppdrag att utreda möjligheterna till ersättningar.

Punkt 8. Vi avstyrker förslaget att ge Jordbruksverket i uppdrag att förenkla regelverket och minska administrationen för djurägare i ViLA. Vi vill hänvisa till att ViLA nyligen genomgått en översyn och D35 trädde i kraft i november 2023.

Vi ser potentiella risker i utredarens förslag om ytterligare förenklingar av regelverk, minskad administration för djurägaren samt att öppna upp ViLA för alla som vill använda arbetssättet. Behandling av lantbruksdjur via ViLA kräver ett tätt samarbete och förtroende mellan veterinär och djurägare. Arbetssättet kan vara mycket positivt men det förutsätter att veterinären har resurser för att starta upp och sedan följa ViLA i en besättning, detta är ingen självklarhet. Det ligger även ett stort ansvar på djurägaren som delegeras att diagnosticera och behandla djuren själv. Det måste vara upp till varje veterinär att bedöma i varje individuella fall när ViLA är ett lämpligt arbetssätt.

Vi avråder från att förlängda besöksintervall i ViLA mjölk och får. Veterinärens uppföljningar ska säkra att besättningen genom samarbetet i ViLA får en lika god eller förhoppningsvis förbättrad djurhälsa och förbättrat djurskydd. Besöken innebär en säkerhet för djuren och ska ge djurägare stöd i arbetet med att förbättra det generella hälsoläget i besättningen.

Intravenös behandling vid kalvförlamning är riskfylld och bör utföras av en legitimerad veterinär. Vi rekommenderar att beslut om denna behandling bör ingå i ViLA tas först efter att Växas projekt utvärderats.

Punkt 9. Vi anser att legitimerade veterinärer med rätt kompetens, såsom djurhälsoveterinärer, är bäst lämpade att diagnosticera och välja rätt behandling till både individ och besättning vid fertilitetsstörningar. Enligt Växa Sveriges data 2023b har utslagning på grund av nedsatt

fruktsamhet eller utebliven dräktighet hos mjölkkor gått ned på 50% på 10 år. Vi anser därför inte att det är motiverat att husdjurstekniker ska återuppta hormonbehandlingar.

Punkt 10 och 11. Vi instämmer med att avelsarbete kan förbättra djurhälsa, djurvälstånd och produktion. Vi har inga synpunkter på om det finns behov av att prioritera forskning i detta område i Sverige idag.

4.12 Utredarens överväganden och förslag s. 231

Punkt 1. Svenska Djurskyddsföreningen stödjer till fullo den svenska modellen med förebyggande djurskyddsarbete genom samarbete och samverkan.

Punkt 2. Vi accepterar inte förenklingar eller begränsningar av lagstiftning som kan innebära en försämring av djurskyddet eller djurvälståndet.

Tydliga lagar och föreskrifter är väsentliga för att beslut som fattas av myndigheter ska kunna efterlevas och kontrolleras av tillsynsmyndigheter. Att det är tydligt vad som gäller är också något vi uppfattat att lantbrukare efterfrågar och det hindrar sneda konkurrensvillkor på olika tolkningar av samma lagar och ramar eller regelverk. Tydligheten är en förutsättning för att kontrollanter tillsammans med lantbrukare kan se att reglerna efterlevs.

Vår uppfattning är att lantbrukare inte efterfrågar ett minskat antal bestämmelser i lagstiftningen utan att lagar och förordningar tydliggörs för att det ska vara lätt att följa dem. I vissa områden som berör hantering av smittsamma sjukdomar har en ökad detaljgrad efterfrågats av lantbrukare.

Vi anser att Sverige ska följa EU:s marknadsstrategi - att ha en tydlig detaljstyrning för att utjämna konkurrensen och ge konsumenterna möjlighet att styra marknaden genom att göra informerade beslut. Svenska konsumenters förtroende för det starka djurskyddet i Sverige är väsentligt om vi ska kunna vara konkurrenskraftiga gentemot EU. Djurskyddet är ett av svenska lantbrukares största mervärden. Speciellt med tanke på att vi i andra områden såsom billig arbetskraft och kallare klimat även fortsättningsvis inte kommer kunna konkurrera under lika villkor med andra regioner av EU.

Punkt 3. Vi instämmer inte med förslaget i punkt 3. Lagen ska i sin kärna vara så tydlig som möjligt utan gråzon. Det ska inte finnas några tveksamheter kring vad som gäller och därför ska inte lagarna och föreskrifterna vara flexibla. Målstyrda bestämmelser och bestämmelser med villkor öppnar upp för en subjektivitet vid bedömning av om lagen eller föreskriften uppfyllts. Detta kommer skapa ojämna konkurrensvillkor vilket inte är önskvärt.

Att minska detaljeringsgraden av en lag eller föreskrift har inget egenvärde. Det som efterfrågas är tydlighet.

Punkt 4. Vi lämnar ingen synpunkt på denna fråga.

Punkt 5. Vi stödjer alla förslag i punkt 5.

Punkt 6. SDF stödjer förslaget om fortsatt finansiering av RISE.

Punkt 7. Vi avstyrker förslaget om att ta bort beteskravet för kor som går i lösdrift då detta inte är baserat på aktuell forskning och vetenskap. EFSA har i sin scientific opinion (doi: 10.2903/2023.7993) dragit slutsatsen att en betesperiod kortare än 2 månader är en riskfaktor för sämre djurvälstånd hos mjölkkor och att ökad tid på bete ger ökad välfärd. I samma rapport beskriver också EFSA att mortaliteten hos mjölkkor i en besättning kan användas som en välfärdsindikator. Studierna om mortalitet, bl a från Danmark och Sverige, visar att mortaliteten minskar med ökad tid på bete och att ingen tillgång till bete ger ökad mortalitet.

Att föreslå en försämring av djurskyddslagen för mjölkorna är inte en lösning för att öka Sveriges produktion och går tvärt emot utredarens uppdrag i SOU 2024:56. Argumentet att avskaffandet av beteskrav för djur i lösdrift skulle möjliggöra att lantbrukarna får ersättning i form av CAP är ej gällande då ersättning inte kan erhållas för sådant som är praxis i ett land. Utredningen faller på sitt eget argument - att lantbrukare ska kunna få ersättning av EU för en djurskyddsinsats - när utredaren själv hävdar att betesgång inte ger ökad välfärd och hälsa hos korna. Ett av förslagets syften, som är att kunna öka besättningarna på gårdarna för att mer efterlikna industriell djurhållning vänder vi oss emot. Det är varken bra ur smittskyddssynpunkt, sett ifrån djurens individperspektiv gällande djurskydd och hälsa och ger en ökad skörhet vid en tidpunkt då vi behöver stärka vår beredskap inför kris och krig. Dessutom kommer stora gårdar med lösdrift med djur som inte går på bete ge sneda konkurrensvillkor på den inhemska marknaden och det finns risk att de mindre och mellanstora gårdarna får försämrade konkurrensförhållanden.

Vi tror att mervärdet av svenska mejeriprodukter skulle försämrats om beteskravet togs bort då det inte längre finns anledning för konsumenter att köpa svenskt baserat på det starka djurskyddet. Upprepade konsumentstudier och kampanjen "jag vill beta" som i dagsläget samlat in över 165 000 signaturer visar hur viktig frågan om kors utevistelse och bete är för våra konsumenter.

Vi föreslår att betesrätten utökas till att omfatta kalvar och tjurar (stutar). Det finns stort potential för att låta tjurar som idag ofta hålls inne fram till slakt beta naturmark i Sverige. Detta är fördelaktigt både för djurskyddet, den biologiska mångfalden och för att hålla våra landskap öppna. Vi föreslår djurvälstånd ersättning för ökad tid på bete utöver den lagstadgade och för att hålla kalvar och tjurar på sommarbete.

4.14 Utredarens överväganden och förslag s. 273

Punkt nr:

1. Vi tillstyrker förslaget.
2. Vi tillstyrker förslaget.
3. Vi anser att Sverige bör ta beslut separat för berörda frågor när dessa aktualiseras.

5.5 Utredarens överväganden och förslag s. 293

Punkt nr:

1. Vi ser att det kan vara svårt att göra en litteraturstudie med denna inriktning som är applicerbar på svenska förhållanden då det sannolikt inte finns tillräckligt mycket underlag för att dra större slutsatser. Vi vill peka på att Sverige i den mån det går bör använda sig av EFSA som har stora resurser till sitt förfogande och förmedlar opartisk vetenskaplig information med riskbedömningar. I övrigt vill vi lyfta att bra djurskydd och bra djurhälsa med låg läkemedelsanvändning generellt sett går hand i hand.
2. Vi har inget att invända mot detta förslag.
3. Vi stödjer att anslagen för forskning av djurskyddsbefrämjande åtgärder utökas och att del av detta går till åtgärder som kan minska läkemedelsanvändningen.

6.9 Utredarens överväganden och förslag s. 351

Punkt nr:

1. Vi stödjer att förprovning av djurstallar behålls men att förprovningen där det är möjligt förbättras och förenklas.
2. Vi har ingen synpunkt i denna fråga.
3. Vi stödjer förslaget.
4. Vi har ingen synpunkt i denna fråga.
5. Vi ser positivt på detta förslag och stödjer detta.
6. Vi ställer oss mycket positiva till förslaget och stödjer detta.
7. Vi stödjer förslaget.
8. Vi ser mycket positivt på förslaget och stödjer detta.
9. Byggnadsåtgärder som undantas från förprovning får inte innebära ett försämrat djurskydd.

7.13 Utredarens överväganden och förslag s. 402-403

Generell kommentar

Svenska Djurskyddsföreningen har alltid arbetat utifrån ett forskning- och vetenskapsperspektiv. Vi stödjer förslag att stärka forskning som kan bidra till ökad konkurrenskraft med bibehållet eller förbättrat djurskydd. Vi stödjer förslaget om ett förstärkt uppdrag till RISE och SVA.

Vi vill dock lyfta att det redan finns kunskap på många områden om hur djurskyddet kan förbättras med likvärdig eller förbättrad ekonomi för lantbrukaren. Ett bra exempel på detta är när Norsk Kylling var först i världen att implementerade ECC (European Chicken Commitment) i hela värdekedjan och på bara 15 månader ställde om sin produktion helt från snabbväxande till långsamväxande kyckling (presentation NordCAW 2024-11-13, Uppsala). Denna omställning kunde genomföras med planering och redan tillgänglig kunskap om djurskydd och produktion. Vi vill föreslå att det förutom en satsning på mer forskning även sker satsningar på att ge mer stöd åt företag för att möjliggöra liknande omställningar.

En stärkt nationell samverkan mellan innovationsresurser och intressenter är mycket positivt.

Angående virtuella elstängsel

Virtuella stängsel är en lovande metod för att utöka de landområden lantbruksdjur kan beta på och för att inkludera naturmark i högre grad. Det finns dock frågetecken kring delar av tekniken och påverkan på djurskyddet. Vi anser att det i dagsläget finns för lite forskning, studier och underlag för att motivera en ändring av djurskyddslagen och tillåta virtuella stängsel. Vi utesluter inte att framtida forskning och utveckling av system kommer möjliggöra användning av virtuella stängsel i Sverige, speciellt i områden utan rovdjur.

De studier som har gjorts visar stor inlärningsvariation mellan olika arter, raser, kön, åldrar och temperament. Enligt flera studier har vissa individer speciellt svårt att lära sig systemen och det finns bristande kunskap kring hur dessa individers välfärd påverkas på både kort och lång sikt något som SCAW uppmärksammade i en litteraturstudie, beställd av JBV, 2019. På sikt kan man sannolikt genom selektiv avel påverka djurgruppernas förmåga att anpassa sig till virtuella stängsel, men där är vi inte idag. Att vissa djur utsätts för upprepade elstötar utan att förstå systemet är ett stort problem som kan orsaka stort lidande.

Variation i GPS täckning i olika trakter i Sverige och säkerhetszoner för GPS i olika typer av miljöer, såsom tät skog eller dalar, behöver studeras ytterligare då dessa miljöer kan påverka specificiteten i GPS positioneringen. GPS drift där virtuella området oavsiktligt tillfälligt flyttas innebär en stor välfärdsrisk då det kan leda till att djuren får upprepade elstötar utan att ha brutit mot områdets avgränsningar. Detta måste anses vara speciellt problematiskt då det inte innebär en förutsägbar smärta med tillfällig stress på grund av en smärta som kan förutses. Oförutsägbar bestraffning i form av smärta från elchocker kan sannolikt orsaka långvarig stress och kroniskt lidande.

Det tycks ogenomtänkt att utredaren förslår en ökad användning av RAS och på samma gång föreslår att vi öppnar upp för att använda virtuella stängsel. Virtuella stängsel är på många sätt motsatsen till RAS. Med virtuella stängsel kommer lantbruksdjuren varken vara skyddade mot rovdjur eller mot lösspringande hundar. Vid en eventuell attack där djuren flyr över den virtuella gränsen kommer de utsättas för upprepade elstötar och har inget skydd mot rovdjur eller hundar. Detta bryter mot EU´s direktiv om skydd av animalieproduktionens djur (98/58/EG) som uppger att djur som vistas utanför byggnader ska skyddas mot rovdjur. Det innebär även en stor säkerhetsrisk för människor när djuren riskerar fly ut på vägar och järnvägar där de kan orsaka olyckor.

Generell kommentar: Utredningen måste specificera vilka arter som förslaget om virtuella stängsel avser.

8.7 Utredarens överväganden och förslag s. 422

Punkt nr:

1. Vi stödjer förslaget att Jordbruksverket tar fram kalibreringsutbildningar avseende djurskydd för länsstyrelserna och officiella veterinärer på slakteri.

2. Vi stödjer förslaget.
3. Vi stödjer förslaget.

9.5 Utredarens överväganden och förslag s. 461-462

Punkt nr:

1. Vi stödjer till fullo förslaget.
2. -
3. Vi stödjer förslaget.
4. Vi stödjer förslaget. Vi ser det som mycket positivt att startstöden till unga lantbruksföretagare ses över.

Andra områden där vi skulle välkomna ett ökat stöd genom CAP är t ex ökad betestid utöver nuvarande bestämmelser, ökat stöd till bete av naturmark, stöd till betesgång för kalv och kastrerad tjur (stut), stöd för att hålla ko med kalv och andra typer av investeringsstöd.

Vi föreslår att statligt finansierad avbyttjänst återinförs.

10.11 Utredarens överväganden och förslag s. 514

Vi stödjer förslaget att skapa en nationell organisation eller plattform där aktörer tillsammans med staten arbetar för att stötta och driva branschens exportsatsningar. Svenska Djurskyddsföreningen anser att Sverige bör driva på EU-kommissionens arbete för en skärpt djurskyddslagstiftning på EU-nivå då detta skulle gynna svenska producenters konkurrenskraft i förhållande till andra EU-producenter och tredje land.

11.6 Konsument och märkning s. 577

Svenska Djurskyddsföreningen anser att ursprungsmärkning är viktigt för att underlätta för konsumenterna att styra marknaden genom informerade val. Studier visar att konsumenternas intresse för att köpa svenska djurprodukter är stort. Anledningarna till detta är många men det handlar bl a om starkt djurskydd, låg antibiotikaanvändning, en vilja att stötta våra lantbrukare, miljöfrågor och beredskap m m. Sverige bör arbeta för att tillvarata detta intresse tillsammans med konsumenternas vilja att betala mer (men inte alltid premium) för produkter som främjar djurens välbefinnande. Vi anser att ursprungsmärkning av förädlade köttprodukter, ägg och mejeriprodukter bör införas och att detta skulle komplettera nuvarande ursprungsmärkning för kött och främja svenska varor och gott djurskydd. En separat märkning för kött från djur som gått på bete skulle också vara ett bra sätt att styra konsumenterna och visa var det finns mervärde.

Vi anser att det är viktigt att regeringen arbetar för en gemensam djurvälståndsmärkning i EU. En sådan harmoniserad märkning i EU skulle gynna både djurvälstånd och svenska producenter både inhemskt och vid export. I vissa fall skulle en sådan märkning också kunna styra svenska företag mot mer djurvänlig produktion så som ett skifte från turbokäckling till långsamväxande käckling.

Vi ser positivt på att det införts obligatorisk ursprungsmärkning av kött på restaurang. Vi litar på konsumenternas egen vilja att göra avvägningar gällande kostnad och vilka företag man vill främja. Dock anser vi att denna information ska vara lättillgänglig och att det ska vara krav på att den framgår redan när du tittar på menyn och väljer vilken restaurang du ska äta på samt vad du vill äta på restaurangen.

12.5 Offentlig upphandling s. 589

Vi instämmer med vikten av att fortsätta verka för att Upphandlingsmyndigheten ställer djurskyddskrav och miljökrav som överensstämmer med svensk djurskyddslagstiftning.

För Svenska Djurskyddsföreningen

Lillemor Wodmar,
Ordförande, leg veterinär